

39. Kultowi dziadkowie

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- odkrywanie wartości egzystencjalnej rodziny wielopokoleniowej;
- ustalenie znaczenia roli społecznej dziadków.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- podaje imiona i nazwiska swoich dziadków;
- własnymi słowami określa rolę dziadków;
- na podstawie własnego doświadczenia argumentuje wartość rodziny wielopokoleniowej;
- samodzielnie wykonuje laurkę, symbol wdzięczności swoim dziadkom.

3. POJĘCIA, POSTACI

- babcia,
- dziadek.

4. WARTOŚCI

- kształtowanie postawy szacunku dla osób starszych,
- potrzeba modlitwy za zmarłych dziadków.

5. SCHEMAT LEKCJI

- moi dziadkowie,
- znaczenie rodziny wielopokoleniowej,
- rola dziadków w rodzinie,
- prezent dla dziadków.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Metoda – rundka. Nauczyciel prosi uczniów, aby podali imiona i nazwiska swoich dziadków. Kto pamięta, może podać również datę ich urodzin. Nauczyciel podaje temat i określa cele lekcji.

Rozwinięcie tematu:

Metoda – miniwykład. Nauczyciel bardzo krótko mówi o znaczeniu rodziny wielopokoleniowej i roli dziadków (zob. podręcznik).

Podsumowanie: każda osoba jest za coś wdzięczna swoim dziadkom. Z niektórymi ma bądź miała bardzo bliski kontakt, potrafi opowiadać, wspominać różne sytuacje życiowe z udziałem dziadków.

Metoda – plastyczna. Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z bloku rysunkowego oraz komplet kredek na dwie osoby. Następnie zadaje pytanie: za co jesteście wdzięczni swoim dziadkom?

Uczniowie zastanawiają się nad odpowiedzią na to pytanie i rysują laurkę (rysunek i tekst) dla swojego dziadka/swojej babci/swoich dziadków. Po zakończonej pracy chętni prezentują swoje laurki.

Podsumowanie: dziadkowie przekazują wartości materialne i kulturowe swojej epoki oraz pomagają rodzicom w kształtowaniu postaw moralnych u dzieci. Dziadkowie zawsze obdarzają wnuków akceptacją, znajdują chwilę, by ich wysłuchać i pocieszyć lub z nimi pożartować.

Zakończenie

Zob. podręcznik, „Zapamiętaj”.

Notatka

Tekst podkreślony w konspekcie.

Korelacja z edukacją szkolną:

- a) wychowanie do życia w rodzinie – rodzina wielopokoleniowa,
- b) język polski – dziadkowie w literaturze.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Uczniowie mogą, korzystając z podręcznika, wypisać w zeszycie informacje na temat dziadków Jezusa.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA

Bycie babcią, dziadkiem to spełnianie kolejnej roli społecznej, czyli pewnych zachowań oraz postaw społecznie określonych i oczekiwanych przez daną grupę społeczną od osoby zajmującej daną pozycję społeczną. Związane jest to z wiekiem i z faktem wydania na świat potomstwa przez dzieci. W naturalny sposób następuje może

nie przejście z roli rodzica do roli dziadka czy babci, ale wzbogacenie swego „repertuaru” ról o kolejną. Siłą rzeczy ludzie towarzysząc swoim dzieciom podczas ich dorastania, zakładania rodziny, są obecni od samego początku w życiu wnuków. W pierwszych miesiącach życia małego człowieka rodzice i dziadkowie opiekują się nim, zaspokajają jego potrzeby, uczą je podstawowych umiejętności pozwalających na coraz bardziej samodzielne poczynania. Dziecko uczy się od nich mówić, poprzez obserwację i naśladownictwo nabywa różne zachowania.

Dziadkowie spełniają szczególną rolę w rodzinach, gdzie rodzice z racji pracy, obowiązków zawodowych nie są w stanie zajmować się dzieckiem. Wnuki pojawiają się często w momencie, kiedy dziadkowie przechodzą na emeryturę, mają więc czas, by się nimi opiekować.

Nierzadkie jest zjawisko przybiegania dzieci właśnie do dziadków po pociechę, w chwilach smutku, bólu, płaczu. Dlaczego tak się dzieje? Dziadkowie mają więcej cierpliwości dla wnuków niż rodzice, korzystają z bagażu doświadczeń uzbieranych podczas wychowywania własnych dzieci, nie popełniają już tyle błędów co młodzi, którzy dopiero uczą się być opiekunami swoich pociech. Często dzieci cierpią, gdy rodzice nie są zadowoleni z postępów w szkole, gdy mają problemy w swoim małżeństwie. Wtedy głównymi pocieszycielami, opiekunami i powiernikami stają się dziadkowie. W przypadku gdy młoda rodzina mieszka daleko od swoich rodziców, teściów, dzieci mają kontakt z dziadkami podczas świąt, wakacji. Okresy te, wyzwalające zazwyczaj przyjemne emocje, wpływają na utrwalenie się ciepłego, pełnego uroku wizerunku dziadków i kojarzenia z nimi poczucia szczęśliwego, bezpiecznego dzieciństwa.

Dla małego dziecka babcia i dziadek to fantastyczni towarzysze zabawy, którzy zawsze mają czas, nie wracają tak późno do domu i nie są tak zmęczeni jak rodzice. Spełniają każdą zachciankę, przynoszą prezenty, rozpieszczają, nie krzyczą tak jak rodzice.

W okresie dorastania młody człowiek oddala się od rodziców, odrzuca ich system wartości. Ucząc się samodzielności, odchodzi od rodziców. I choć czuje się samotny, zadaje pytania, na które nie znajduje odpowiedzi, rzadko zwraca się po pomoc i radę do rodziców. Nie chce być taki jak oni, nie chce tak żyć, poszukuje własnej tożsamości, a co za tym idzie własnego pomysłu na życie. Zjawisko konfliktu pokoleń pojawiającego się w tym czasie spowodowane bywa spotkaniem się zjawiska buntu ze strony młodego człowieka i przeżywaniem kryzysu środka życia przez rodziców. Rodzice nie są wówczas zdolni udzielać dzieciom skutecznego wsparcia. W tym okresie życia dziadkowie stają się często jedynym źródłem wsparcia, zrozumienia i akceptacji. Kontakt z nimi jest pełen ciepła, bez zobowiązań i wymagań, to czas na wysłuchanie i na wypłakanie się,

a nierzadko to także źródło finansowego wsparcia. Dziadkowie często łagodzą konflikty dzieci z rodzicami.

Warto zastanowić się również nad prawidłowymi i nieprawidłowymi relacjami. Dziadkowie mają towarzyszyć młodej rodzinie, wspierać ją, pomagać, służyć radą. Powinni opiekować się wnukami, ale nie wolno im zastępować rodziców. Wymaga to od dziadków dużej mądrości, wrażliwości i odpowiedzialności, ale jest konieczne dla zachowania zdrowia rodziny i prawidłowych w niej relacji. Bardzo często ten punkt staje się ogniwem zapalnym dla konfliktów, kłótni między rodzicami a dziadkami. Młodzi rodzice z jednej strony wdzięczni za ogromną pomoc, z drugiej nie mogą sobie pozwolić na to, aby zejść na plan dalszy w procesie wychowania ich dzieci. To oni chcą podejmować decyzje i trzeba im na to pozwolić, trzeba służyć radą, pomocą, ale nie wolno zapomnieć, że to ich, młodych, rodzina, ich dzieci.

To jest właśnie to, co dziadkowie powinni robić – towarzyszyć! Powinni być obok, są przecież, zaraz po rodzicach, najbliższymi dziecku osobami. Powinni pomagać, wspierać, ale nie mogą zastępować rodziców. Najważniejsza jest świadomość swojej roli i związanych z nią atrybutów.

Nie ulega wątpliwości, że dziadkowie są bardzo potrzebni w procesie wychowania dzieci, wnuków, jednak zależność ta nie jest jednokierunkowa. Dziadkowie również potrzebują wnuków. To dzięki nim mają kontakt ze światem, mogą być na bieżąco z różnymi nowinkami technicznymi, dzięki nim mogą spojrzeć na swoje życie jako dobrze przeżyte i wartościowe. Czują się wartościowi i potrzebni. To dla nich bardzo ważne zwłaszcza, gdy dotąd aktywni zawodowo, odchodzą w stan bezczynności na emeryturze. Jak mówi Anna Kamińska:

Babcia to są miłe ręce,
Książka, herbata słodka,
Śmieszne słowa w dawnej piosence,
Suknia dla lalki i szarlotka.

Babcia to bajka, której nie znamy,
Pudełeczka, perfumy, włóczka,
Babcia to mama mojej mamy,
A ja jestem wnuczka.

Joanna Lampart – psycholog

Źródło: http://pppstaszow.staszowski.eu/pokaz_artykul_21_rola-dziadkow-w-wychowaniu-dzieci

(dostęp: 15.06.2014).